

litieagenten, leraren of makelaars?

Als er al wat te meten is, zijn de uitgangspunten discutabel. Neem de financiële sector. Om de toegevoegde waarde van banken te bepalen, kijken statistiekbureaus naar het verschil tussen de rente die een klant betaalt voor een hypotheeklening en het bedrag dat de bank zelf kwijt is op de interbancaire geldmarkt.

Sinds het uitbreken van de crisis doen centrale banken er alles aan om de interbancaire rente extreem laag te houden om het bankstelsel overeind te houden. Tegelijkertijd is de bankensector in de meeste landen geconcentreerder dan ooit, waardoor rentetarieven voor bijvoorbeeld een hypotheek hoger zouden moeten liggen. Het maakt dat te midden van een bankencrisis de zogeheten "productiewaarde van het bankwezen", en dus

de bijdrage aan het bbp, op een extreem hoog niveau kan liggen.

De winst van de bank is het verlies van de klant die eigenlijk een lagere hypotheekrente zou kunnen krijgen. Maar de "winst" van de bank vloeit in het bbp-cijfer, terwijl het verlies van de klant wordt vergeten door de statistiekbureaus.

BALANS OVERGESLAGEN

Het bbp kijkt alleen naar de "resultatenrekening" van een land. De balans, een overzicht van de totale bezittingen en schulden op landniveau, speelt geen rol. Los van het feit dat de balans een belangrijke variabele is om de welvaart in een land te meten, kan dit problemen veroorzaken.

Zo lieten de Spaanse, Ierse en Portugese economieën voor 2008 prachtige groeicijfers zien. Tal van economen spraken zelfs van groeiwonders. Toen de bubbel knapte, werd duidelijk dat de economische groei gefinancierd was met geleend geld. De balansen van gezinnen en de overheid begonnen in de aanloop naar de crisis steeds meer te knellen door hoge schulden, maar volgens het bbp was er geen vuiltje aan de lucht.

De Japanse kernramp, orkaan Katrina in New Orleans en de rampspoed in de golf van Mexico met het boorplatform van BP hebben allemaal voor een stimulans van de economie gezorgd.

Het weer opbouwen van de bezittingen die verloren zijn gegaan, wordt gezien als toegevoeg-

de waarde voor het bbp. Maar als puur naar de bezittingen wordt gekeken (op de balans) is een economie alleen terug bij af.

Oorlog, extra investeringen in veiligheid na 9/11 en het bouwen en runnen van gevangenissen; het zijn allemaal onwenselijke zaken die direct bijdragen aan economische groei.

KIJK ACHTER HET CIJFER

Bij het analyseren van bbp-data moet een gebruiker zich altijd afvragen wat er precies gemeten wordt. Statistici tellen feitelijk alleen productie op, maar beantwoorden niet de vraag of er sprake is van een echte welvaartstoename of dat het gaat om louter onrendabele investeringen en consumptie (al dan niet met geleend geld).

Ook lijkt het een illusie om een getal als het bbp tot twee cijfers achter de komma te presenteren. Hiervoor bestaat het werk van de statistici eenvoudigweg uit te veel aannames en giswerk. Aangezien de groei of krimp van een westerse economie momenteel in een bandbreedte van plusminus drie ligt, is de vraag of dergelijke kleine veranderingen niet binnen de foutmarge van de schatting liggen.

Ook het bbp tussen landen vergelijken is een gevaarlijke exercitie. Niet alleen omdat statistiekbureaus wereldwijd met andere definities werken, maar ook omdat iedere economie blootgesteld wordt aan verschillende sectoren met ieder verschillende methoden om toegevoegde waarden te bepalen.

De bbp-maatstaf heeft zijn gebreken, maar het is moeilijk om met een beter alternatief te komen. Er zijn verschillende welvaartscijfers die bijvoorbeeld levensverwachting, educatieniveaus en het milieu meenemen, maar de definitie van welvaart lijkt eenvoudigweg te ruim om in één getal te kunnen vatten.

**HET BBP
TUSSEN LANDEN
VERGELIJKEN IS
EEN GEVAARLIJKE
EXERCITIE**